

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S posebnim blagoslovom
Njih Svetosti papeža Leona XIII.,
Njih Prezvzišenosti kneza nadškofa goriškega
in prečastitega generaljnega ministra celega frančiškanskega reda
vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,
mašnik frančiškanskega reda na Kostanjevici.

Vsebina 8. zvezka.

Češčenje 14 Svetnikov-Pomočnikov in novi zvonovi za frančiškansko cerkev Matere Milosti v Mariboru	225.
Zgodba sv. gorkumskih marternikov	
XIII. pogl. Jetnike pripeljejo v Dordrecht in potem v Brilo	226.
XIV. pogl. Prejšnje življenje Marškega grofa. Marternike peljo okrog vislic	231.
Sveti rožni venec. Častitljivi del. IV. Kateri je tebe, Devica, v nebesah vzela.	
1. Marijinega življenja konec	235.
2. O smerti Marijini	236.
3. Marijin pogreb	237.
4. Vnebovzetje Marije	237.
Mesečna duhovna samota ali pripravljanje na smert.	
Mesez avgust. Popoldansko premišljevanje	239.
Popoldansko premišljevanje	243.
Blaženi Janez v Aljvernije, tovariš sv. Frančiška iz njegovoga I. reda.	
Sedmo poglavje. O njegovi ljubezni do bližnjega	245.
Starišem v predvarek pred novim šolskim letom	250.
O zaničevanju posvetnih ničemernosti.	
I. Gdor hoče uživati Boga, mora zaničevati posvetne ničemernosti	251.
II. O miru serca	253.
Priporočilo v molitev	254.
Zahvala za vslišano molitev	255.

V GORICI.
Hilarijanska tiskarna.
1895.

Valjavčev „Prinos k naglasu u (novo)slovenskom jeziku“ in prihodnja slovenska slovnica.

(Dalje.)

V mn. rod. se govori, ke bi bilo drugači več skupaj neizgovorljivih soglasnikov na koncu, pred poslednjim nedoločni samoglasnik: i'kár, ka'pàlj', ví'tár, ma'čák, sé'stár, ko'nô'pàlj' itd.; pri besedah, ki povdarjajo končnice, more à sprejeti naglas ter se vsled tega spremeni v a': iga'r¹⁾, iga'l, dâsa'k, nâča'k, trêsa'k, sesta'r, ova'e, proša'nj²⁾, ko'nôpa'lj'.

Besedam, ki povdarjajo končnice, napravljamo mn. rod. lehko tudi ali na -i', kar je navadno po Dolenjskem, Goriškem, Beneškem in pri naših prvih pisavcih, ali pa na -a', kar je navadno po Gorenjskem in v sedanji knjižni slovenščini, n. pr. stâza: stâ'z, stâzi, stâza'; o'sa: ô's, osi', osa'; se'stra: sé'stár, sestri³⁾, sestra⁴⁾.

Poleg besê'd je v splošni rabi besedi', dasiravno se sicer ne naglaša na poslednjem zlogu, temuè besê'da, besê'de itd.⁵⁾

Gòspa' je zlito iz gospo'ja ter se sklanja: gòspa', gòspé', gòspê', gòspó', gòspê', gòspô'; gòspê', —, gòspê'ma, gòspê', —, gòspê'ma; gòspê', gòspê', gòspê'm, gòspê', gòspê'h, gòspê'mi.⁶⁾ —

To bi bilo v slovnici o 1. sklanjavi blizu zadosti⁶⁾; zlasti ni omenjati naglasa na končnicah pri besedah kaker ba'rka, gna'da, hi'sa, kâr'ma, mó'ka, mu'ja, strê'ha, škó'da, špi'ža, vó'lj'a, ma'mka. Ako se najdejo semtertja v knjigah tako naglašeni padeži, so to ali tise ali pisne napake ali kaj podobnega. Beseda pò'soda *Leihe* ne eksistira, temuè le pò'sô'da *Gefäss*, ki se rabi v tožilniku s predlogom na in zato nazaj potegnjenim naglasom na pò'sodo v pomenu *auf Leihe*.

Glejmo nadalje drugo sklanjatev. K njej spadajo prvotno debela na -o, ki so ali moškega ali srednjega spola. Srednjega spola besede imajo sicer zadosti posebnosti, da bi mogle delati sklanjatev same zase; ali ker se v latinščini, gerščini in tudi v

¹⁾ Dalm., Predg. č. Tob.: „nygar“.

²⁾ Kastelec, Navuk Christ. 243: „profhain“.

³⁾ Dalm. Ez. 33: „gnu'noby“ je brati gnu'snobi', ne guusnobi'j, kaker bi bilo od gnu'snobi'ja, tako tudi Traan 9 „hudoby: hudobi'; ali res je, da se je po tem rod. naredil pozn. ed. im. hudobi'ja; ravno tako lepoti'ja, slepoti'ja po rod. lepoti' itd.

⁴⁾ V knj gah nahajamo mn. rod. na -a blizu najprej pri p. Rogeriju.

⁵⁾ Po staro je mn. rod. poleg bukou (t. j. bu'kà'v) tudi bukvi, beri: bu'kvì; ravno tako mu'rvì, naré'dbì za mu'rà'v, naré'dà'b, prim. Dalm. 2 Hron.: „inu Cedrou kakòr Murv na pùli“. — Dan. 3 a: „vfeh shlaht naredbi“. — „Naredb“, kaker se zdaj semtertja piše, je v slovenščini v resnici nemogoča oblika.

⁶⁾ Omeniti bi bilo na svojem mestu, da je množv. rod. od čà'bé'la: čà'bé'l, nasproti od dežé'la: dežé'l.

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

XIV. tečaj.

V Gorici, 1895.

8. zvezek.

Češčenje 14 Svetnikov - Pomočnikov

in

novi zvonovi za frančiškansko cerkev Matere Milosti v Mariboru.

Zidanje nove frančiškanske cerkve v Mariboru lepo napreduje in povsod se kaže pri tem bogoljubnem delu vidno poseben blagoslov Božji. Veliko se je sicer že storilo, pa veliko še manjka. Pred vsem želimo, da bi skoraj zapeli novi zvonovi v novih krasnih zvonikih, ki že stojita kot veličastna čuvaja prihodnega svetišča Marijinega.

Ker smo prepričani o mogočni priprošnji svetnikov Božjih, smo si tudi za to bogoljubno napravo — za novo zvonjenje — izvolili posebne svetnike božje kot naše priprošnike in zagovornike. Zaupamo, da nam bodo naši nebeški prijatelji obudili obilno dobrotnikov za nove zvonove in tudi za to skerbeli, da bodo novi zvonovi tako lepo popevali in tako milo doneli, da jih bodo vsi veseli, ki jih bodo poslušali.

Keteri pa so ti svetniki? Poslušajte, dragi Marijini otroci in častivci! Izmed velikega števila nebeških priprošnikov si je kerščansko ljudstvo že pred več stoletji izvolilo neketere svetnike, katerim je izkazovalo posebno češčenje in do njih imelo po-

sebno zaupanje, in te svetnike Božje je zedinilo v posebno družbo ter jim dalo častno ime: Svetniki-Pomočniki, to je, ki pomagajo v hudih stiskah dušnih in telesnih. Stevilo teh svetnikov je 14 in se tako-le imenujejo: sv. Blaž, sv. Juri, sv. Erazem, sv. Vid, sv. Ahacij, sv. Margareta, sv. Kristof, sv. Pantaleon, sv. Ciri-rijak, sv. Ilj, sv. Evstahij, sv. Dijonizij, sv. Katarina in sv. Barbara.

Tem mogočnim Svetnikom - Pomočnikom smo priporočili srečno vlivanje novih zvonov ter jih ponižno prosili, naj nam obudijo mnogo mnogo blagih dobrotnikov, da zamoremo poplačati vse dolgove, ki jih še imamo za nove zvonove. Vi pa, dragi Marijini otroci in častivci, ki ste že toliko storili za Marijino cerkev v Mariboru, združite se z nami vred v goreči molitvi in priporočite tudi Vi naše bogoljubno delo mogočnim 14 Svetnikom-Pomočnikom in mi zaupamo, da boste v kratkem času eden drugemu klicali, ko boste zaslišali milo petje novih zvonov:

Čuj, kak sladka melodija!

Zvonov glas se sliši zdaj:

„Češčena bodi, o Marija,

Božja mati, vekomaj!“

Frančiškanski samostan v Mariboru dne 11. avgusta, t. j. na praznik sv. device-mučenice Filumene, 1895.

P. Kalist Heric,
predsednik Marijine družbe
v Mariboru.

Zgodba svetih gorkumskih marternikov.

XIII. POGLAVJE.

Jetnike pripeljejo najprej v Dordrecht in potem v Brilo. — Martrajo jih na razne načine. —

Ker se bližamo koncu terpljenja in častitljivi smerti svetih marternikov, moramo pred vsem povedati, koliko so morali pre-
stati na precej dolgem potu iz Gorkuma v Brilo.

Tukaj se nam kažejo prizori, iz katerih se prav očitno raz-
vidi grozna hudobija njih sovražnikov in pa velika čednost, ne-
beška poterpežljivost serčnih Kristusovih vojščakov, v katerih

Boju je bila ne malo povečšana čudovita moč milosti božje. Pri tem pa ko opisujemo tako lepe čednosti svetih marternikov, vendar nočemo zamolčati slabosti enega ali drugega. Saj tudi sv. pismo ne skriva slabosti svetnikov, katerih čednosti slavi in povzdiguje. Tako najdemo vže precej pri začetku pri enem jetniku neko slabost in pomanjkljivost. Ko so namreč odpeljali jetnike ob eni uri po noči iz grada doli k reki, da bi stopili v ladijo, ki je imela odjadrati v Brilo, je prišel k enemu jetnikov, Antonu po imenu, njegov brat, da bi se poslovil od njega. Sè žalostnim glasom in jokajoč mu reče Anton: „Oh, moj brat! ako mi zdaj ne pomagaš, bom moral vrniti.“ Te besede nam sicer razodevajo neko slabost, vendar se ne bo nad njimi nihče spotikal, ako pomisli, kako težko je človeški naravi popolnoma premagati strah pred smertjo. Tudi ne najdemo pri vseh marternikih enake pripravljenosti za terpljenje, ne one notranje tolažbe sv. Duha, ki je podpirala neketere, da so šli vsi veseli v smert. Vendar pa ne manjka tudi takim potrebne serčnosti, keder pride na to, ali vero zatajiti ali smert preterpeti; raje si izvolijo smert, kaker da bi zatajili vero in tako spolnijo to, kar je rekel Gospod: „Kedor zgubi svoje življenje zavoljo mene in evangelija, ga bo ohranil.“ (Mark. 8, 35.) V resnici je tudi serčan in stanoviten ostal ta, ki se je tako slabega pokazal.

Neki gorkumski brodnik, Rok po imenu, je bil najet jetnike prepeljati. Ko ga je Leonard, stopivši na ladijo, ko svojega farmana spoznal, katerega je bil tolikokrat nasitil s kruhom življenja, mu je rekel: Oh, Rok! ti nas toraj hočeš peljati na viselice?“ On je odgovoril: „Žalibog, da sem prisiljen to storiti.“ On ni sprevidel, da se kristijan ne sme dati prisiliti h kaki hudobiji. Župnik se je na to začel glasno pritoževati, da ga tako skrivaj in sredi noči ločijo od njegove črede in mu ne dovolijo še prej poterčiti slabe in omahljive v veri, da celo ne posloviti se od njih. Globoko je zdihnil, pogledal proti mestu ter tako rekoč s preroškim duhom rekel: „O Gorkum! o Gorkum! koliko nadlog te še čaka!“ Naj se vzamejo te besede kakerkoli hočejo, to je resnica, da od tega časa naprej je bilo skoraj zapuščeno in vničeno. Največa nesreča je bila pa ta, da je prenehala v mestu božja služba, da se niso delili sveti zakramenti, da se je razširila kriva vera po mestu in okolici tako, da celih trideset let ni bilo mogoče dobiti v Gorkumu katoliškega duhovnika, prejemati svete zakramente in slišati božjo besedo.

Jetnikov, ki so jih odpeljali, je bilo vseh skupaj devetnajst in sicer šestnajst mašnikov in trije bratje lajiki frančiškani. Po božji previdnosti je ostalo to število popolno do konca, čeravno so nekateri slabi odpadli; zakaj na njih mesto so stopili drugi.

Ko so se peljali po pritoku reke Mas, (Marveda imenovanem, se je zapovedalo jetnikom iz ladije prestopiti v neki čoln, ki je pa grozno smerdel po ostrigah, ketere je prevažal. Ta čoln je imel strop in v spodnjih prostorih so skupaj zaperli vse jetnike, kjer so bili tako na tesno kakor blago v zabojih. V resnici so bili v nevarnosti zadušiti se v tem ozkem in smerdljivem prostoru, da niso bili še o pravem času rešeni iz te tesne ječe. K sreči je imel Nikazij pri sebi nekoliko okrepčevalnih esencij, ketere mu je bil izročil za take slučaje ranocelnik v gorkumski ječi. Te je razdelil mej svoje tovariše ter tako nekoliko pregnal zaduhli in okuženi smrad. Ni so se še dolgo vozili, ko so jih zopet preložili na neko tovarno barko na kateri so kmalu na to prišli v Dordrecht. To je bilo v nedeljo okolu devete ure zjutraj. V Dordrehtu so vojščaki zopet vzeli plašč častitljivemu starčku P. Vilehadu. Enako so oropali frančiškana Henrika kapuce, kanonika Hajtera plašča in župnika Nikolaja talarja. Ko se je hotel poslednji nekaj zoperstavljati toliki krivičnosti vojščakov, ga je opominjal njegov tovariš Leonard naj se vda. Precej si je z veseljem dal stergati sè sebe obleko, obderžal je le čern jopič nad spodnjo obleko.

Mej tem ko se je Janez Omalius gostil in sè svojimi tovariši popival po mestu, so bili vbogi jetniki celi dan brez jedi. Tudi jim ni bilo dovoljeno v mesto iti, temuč ostati so morali na barki, ki je bila priklenjena na obrežju. Tako so bili vsem v zaničevanje izpostavljeni.

Velika množica ljudstva je namreč prihitela iz mesta, ogledovat vjete duhovnike in redovnike. Ti so zdaj lahko govorili z aposteljnomo: „V razgledovanje smo postali svetu, angeljem in ljudem“. (I. Kor. 4, 9) Pa pri tem ni ostalo; temuč surova druhal jih je zasmehovala in opsipala z najgeršimi, sramotivnimi priimki. Mej množico je bilo sicer nekaj katoličanov katerim so se v serce smilili vbogi jetniki, tako, da so se nekateri celo jokali iz sočutja do njih. Nekateri mej njimi so tudi hoteli z denarjem odkupiti, ke bi jim bilo dovoljeno, dva frančiškana, namreč Teodorja van Emden in Petra Askanija. Prija-

telji Petra so prišli sami tudi na barko ter ga mej jokom objemali in poljubovali. Toda vse to veliko sočutje, katero so razodevali ti dobri katoličani, ni moglo zmanjšati besnosti zdívjane derhali. Zaničevanje in zasmehovanje se je ponovilo še z večjo silo. Slišale so se besede: „O vi zapeljivci in goljufi! Koliko tisoč duš ste spravili v pekel z vašimi gerdimi in okuženimi nauki! Kako lepo bodeste zdaj krasili viselice!“ Tako so sramotili svete može vsaki po svoji hudobiji, ketera pa ni poznala nobene meje, zakaj posvetna gosposka ni delala nobenih zaprek in težav. Po vsi pravici smemo obrniti besede Gospodove, ki jih je nekedaj govoril apostelnom, tudi na svete marternike, ki so mirni in poterpežljivi ostali sredi ljudi, ki so jih napadali kaker razdraženi psi, te besede namreč: „Blager vam, keder vas bodo kleli in preganjali, in vse hudo zoper vas lažnjivo govorili za voljo mene. Veselite se in od veselja poskakujte, ker vaše plačilo je obilno v nebesih.“ (Mat. 5, 11. 12.)

Ko so opazili vojščaki, ki so stražili jetnike, kolika množica je privrela iz mesta gledat jetnike, kaker nekaj posebnega in nenačadnega, so hoteli porabiti to vgodno priložnost v to, da bi si kaj pridobili. Razpeli so toraj velik kos platna za jadra pred barko tako, da ni bilo mogoče od brega videti jetnikov in ob enem so glasno naznanili, da ne puste nobenega pred jetnike, ako prej kaj ne plača. Kedor je kaj plačal temu se je vzdignilo to pregrinjalo in koliker se mu je zljubilo je smel zaničevati in žaliti jetnike. Na ta način je prišel mej drugimi tudi neki imeniten kaljvinec ter se začel prepirati z jetniki o najsvetejšem zakramentu. Pobijali so njegovo besedičenje župnika Leonard in Nikolaj, kaker tudi p. vikarij Jeronim.

Sveti marterniki, posebno pa učeni in zgovorni župnik Leonard, so tako goreče, učeno, temeljito in bistrourno branili in zagovarjali verske resnice, da osramoteni in premagani krivoverec ni vedel več kaj vgovarjati. Pater gyardjan pa, kateremu se je zdel ta verski prepir, s takošnim krivovercem, brez koristi, ni hotel spregovoriti niti ene besede, ker je mislil na besede Gospodove: „Ne dajajte svetega psom in ne metajte svojih biserov pred svinje.“ (Mat. 7, 6.) Opominjal je na tiho svoje tovariše, naj popuste ta prepir, naj se ne trudijo zastoni. Ko je krivoverec videl, da je premagan, se je tako razserdil, da je začel škripati sè zobmi, gerdo in surovo je zmerjal jetnike, ves se je tresel od jeze in gotovo bi bil pometal jetnike v vodo, ke bi bil to sto-

riti sme!. Tako se je spolnilo nad njim to, česar se je bal p. gvardijan in kar je rekel vže naš Zveličar, ko je dodjal zgoraj omenjenim besedam: „da jih kje ne poteptajo sè svojimi nogami in da se ne obernejo in vas ne raztergajo.“

Ko je popoldne voda narastla, je bila reka zopet pripravna za vožnjo. Za to so peljali jetnike iz Dordrehta proti Brili. Ker do sedaj še niso bili nič vžili in so bili zelo oslabei zaradi mnogega terpljenja, jim je slednjič brodnik vender dal nekaj, pa prav malo, jedi in še to malo ne z dobrim srcem, temuč z nejevoljo in govoreč, da ne pozna človeka, ki bi mu hotel kedaj poverniti to dobroto. Ta posvetni človek se ni oziral na plačilo nebeško in ni hotel misliti na besede Kristusove: „Kedorkoli da piti komu izmej teh naj manjših le kozarec merzle vode v imenu učenca, resnično vam povem, ne bo zgubil svojega plačila.“ (Mat. 10, 42.) Vender je on storil to dobroto jetnikom in sicer on edini. Zakaj od vojščakov, kateri niso bili toliko čuvaji jetnikov kot njih sovražniki, ni bilo nič pričakovati.

Ta dan so prišli tako daleč, da so bili le eno miljo oddaljeni od Brile. Tukaj so morali ostati marterniki celo noč na barki ter so silno terpeli mraz, ker so bili na pol nagi in izstradani.

Drugi dan so se na vse zgodaj peljali do Brile ter obstali pri nekem jezcu blizu mesta, kjer je bila postaja za ladje. Čakali so tukaj skoraj eno uro, da se je dopadlo Marškemu grofu sprejeti te tako željno pričakovane goste.

Brila je majhino mestece v Holandiji in sicer na jugu otoka Vorna. Mestece je neznatno in je bilo v prešnjih časih malo znano. Pozneje so se ga polastili hezi ter vpeljali svojo krivo vero v njem. Bolj znano pa je postalo mesto zaradi tega, ker so hezi iz vseh krajev semkaj vlačili Bogu posvečene može ter jih tukaj grozovito martrali in morili. Hezi so ravno zavoljo tega imenovali to mesto „drevesnica Gospodova“. Pa kaker je nekdaj Kajfež zoper voljo prerokoval, so tudi oni nevede izgovorili skrivnostno resnico. Zakaj, po pravici se sme imenovati oni kraj drevesni vert Kristusov, kjer počivajo najboljša in najlepša drevesa, ki so svojemu Gospodu, podpirana od njegove milosti, prinašala obilen in najzlahtniši sad in so zdaj v nebesih njegovo dopadajenje in veselje. Mej tem, ko so čakali Lumnija, je začelo uganjati z jetniki svojo hudobijo spačeno in divje ljudstvo. Gerdo so jih zasmehovali, preklinjali najsvetejše skrivnosti sv. vere,

tudi imenu samega kralja niso prizanesli. Največkrat so imenovali jetnike izdajalce. To je bila vže stara navada imenovati izdajalca vsakega, ki je zvest ostal Bogu in kralju. Imenovali so jih tudi malikovavce, hlapce malika Baala, nore baalske farje, zvite hinavce. Tudi telesna postava posameznih jetnikov jim je služila v zasmehovanje. Iz enega so se norčevali zaradi njegove velikosti in debelosti, iz drugega zaradi majhine in suhe postave. Nazadnje so jim voščili še srečno pot na viselice. Ne da se zapisati, kako peklensko gerdo in zaničljivo je govorila ta brezbožna derhal o najsvetejši še za angelje tako strašni skriynosti telesa Kristusovega. Na to je prišel iz mesta grof, ogledat si jetnike. Komaj je bil namreč zvedel, da so pripeljali jetnike, je berž skočil s postelje, kar ni bila njegova navada; zakaj navado je imel, popivati do pozne noči in spat po dnevi. Zdaj je pa ves vesel takoj hitel, da ni imel še časa dobro obleči se. Naglo je zasedel konja ter dirjal, spremljan le od nekoliko služabnikov, na kraj, kjer so bili jetniki.

XIV. POGlavJE.

Prejšnje življenje Marškega grofa. — Marternike peljejo okrog viselic.

Ta Lumnius ni dal pomoriti samo teh marternikov, katerih zgodbo pripovedujemo, temuč še mnogo drugih katoličanov, posebno duhovnikov. Ne bo toraj neprimerno, ako tukaj ob kratkem povemo, kedo je bil in kakošnega se je vže prej skazal.

Viljem grof Marški je bil potomec stare grofovske rodovine grofov Marških in v bližnjem sorodstvu se slovečim Erhardom Marškim, kardinaljem sv. rimske cerkve in škofom v Litolu. Skupaj se svojim bratom je podedoval tudi hišo pri sv. Martinu v Litihi, ki je bila lastnina omenjenega škofa. V tej hiši je tudi vmerl.

Čuditi se tedaj moramo, da se je tako spačil. Vender si pa to lahko razlagamo, ako pomislimo, kakošno vzgojo je imel. Ime Lumnij je dobil po nekem tergu v Brabantu na meji litiškega okraja. Sè svojo materjo je prebival tukaj v gradu in vzgojeval ga je neki frančiškan, kateri je bil odpadel od vere. Govori se, da je bila mati — vdova — prav pobožna in prav dobra katoličanka, pa jo je zmotila hinavščina tega odpadnika, da ga je izvolila svojemu sinu za učenika in vzgojevalca. Ta človek je polagoma zasejal seme krive vere v serce svojega učenca tako, da

ni nikedar več zapustil svojih krivoverskih zmot. Sicer je bil pozneje poslan na izverstno vseučilišče v Leven in imel tamkaj verlega in vernega učenika, toda on je ostal vedno tisti. Ko je zapustil višje šole, se je kmalu začelo razodevati njegovo sprideno serce. Najbolj očitno se je pa kazal pri njem strup krive vere in pa njegov h grozovitosti in nevsmiljenosti nagnjen značaj. Sicer je bil pa pokazal vže kot deček dovolj očitno to svojo slabo lastnost. Vse svoje tovariše je presegel v maščevalnosti, v prepirih, kregih in pretepih. Vže njegov serpi in škilasti pogled je bil neko znamenje njegove nevsmiljenosti in kervoločnosti. To nam spričuje neka dogodba, katero je povedal eden njegovih rojakov, popolnoma zanesljiv mož. Vasi Kurzel in Helhtri blizu Lumnije ste bile vže dolgo časa v prepiru zarad nekega močvirja, ki je bilo ravno na meji obeh vasi.

Ta prepir je bil splošno znan, tako, da so ljudje imenovali ono močvirje, močvirje prepira. Kurzel je imela ravno tistega oblastnika kaker Lumnija, toraj zdaj tega Viljema Marškega. Ta je bil takrat komaj dvanajst let star, pa iz gorečnosti za svoje ljudi se je bil tako razserdil, da je šel na omenjeno mesto s četo dobro oboroženih mož ter sklenil, vse može nasprotne stranke, katere bi tamkaj dobil, poloviti ali pa pomoriti. K sreči ni bilo nobenega tamkaj. Da bi se pa tako sramotno domov ne vernil, ne da bi si ohladil svojo maščevalnost, se je znosil nad neketerimi vbožci, ki so nabirali resje ob potu. Berž zavkaže svojim služabnikom neketere zgrabiti, ker jih je zasačil na svojem posestvu. Te nesrečneže je rekel privezati konju za rep ter jih je precej daleč vlekel po tleh do srede nekega ribnika, ki je bil tam blizu. V resnici, strašna grozovitost za dečka dvanajstih let! Slednjič je te vboge ljudi, ki še celo niso bili iz vasi, katero je tako sovražil, tako terpinčil in pretepal, da se je daleč okrog govorilo o tej hudobiji. Vsaki, ki je videl ali slišal o taki grozovitosti, se je sè strahom vprašal: „Kaj bo še iz tega otroka?“ Še razna druga znamenja so razodevala spačeno serce tega dečka, posebno pa njegovo veliko sovraštvo do redovnikov. Komaj je malo odrastel, kar ni mogel lepo pogledati redovnika. Temno in jezno pa je pogledal, če je srečal kakega frančiškana. To sovraštvo mu je vlil v serce njegov učenik, ki je imel prav posebno veselje obrekovati red, keterega ud je sam nekedaj bil. Šaj je vsakemu znano, da skušajo taki odpadniki pokriti svojo

hudobijo in nezvestobo najraje s tem, da gerdijo in černijo družbo, katero so brezvestneži zapustili.

Ko je bil Viljem odrastel ter pričel sam gospodariti, je bila njegova hiša, kaker spričuje neki prav pošten mož, na najslabšem glasu; v nji se ni nobeden zmenil, ne za božje, ne za cerkvene zapovedi. Resnica je sicer, da je vsaj na videz gostoljubno sprejel sem pa tje kakega redovnika, tudi frančiškana, če se je ravno na potu pri njem oglasil. Toda, kedor ga je poznal, je kmalu sprevidel, da tega on ne stori iz ljubezni do reda, temuč iz previdnosti, da bi mu ljudje preveč ne zamerili. Zakaj znano je bilo, da so njegovi stariši vselej radi in z veliko gostoljubnostjo postregli redovnikom. Sicer pa tudi skušnja uči, da taki ljudje kaj radi zlorabijo priproste redovne brate. Pri mizi jih silijo s pijačo in potem se iz njih norčujejo. Če se kateri kaj spozabi, berž obesijo to na veliki zvon, povečajo njegov pogrešek, pripišejo slabost posameznega celemu redu, vpijejo: „glejte redovnike, taki so“, ter jim tako krađejo zaupanje in spoštovanje pri ljudstvu.

Ko so l. 1566 nekateri belgijski plemenitaši napravili punt, da bi vlado prisilili vničiti kraljeve vkaze glede krivovercev in pri tej priliki tudi skupno vložili prošnjo, je Lumnij precej pristopil k tej stranki, čeravno ni bil ud belgijskega plemstva. Za to je bil pa izgnan iz dežele ter je odslej nastopil kot očiten sovražnik katoliške vere. Ko je bil vojvoda Aljba kraljevi namestnik, se je Lumnij večkrat vojskoval proti domovini, posebno na morji, ker je bil poveljnik povodnih hezov. Skušal je polastiti se sè zvijačo otoka in mesta Brile, kar se mu je tudi posrečilo. V tem mestu je tudi prebival, kaker v svojem stolnem mestu ter si napravil neko kraljestvo. Kmalu je tudi pokazal svojo grozovitost in zavoljo tega so se ga silno bali vsi katoličani, posebno pa redovniki. Zakaj, z besedo in dejanjem je pokazal, da je drugi Savel, ki po ničemer bolj ne hrepeni, kaker martrati in moriti duhovnike in redovnike.

Toda vernimo se k naši zgodbi. Ta Lumnij tedaj je prijezdil h barki, na kateri so bili jetniki. Nekoliko časa jih z vidnim veseljem ogleduje, potem se začne pa na ves glas tako smejati, da bi bil skoraj vznak s konja padel. Na njem se je pokazalo to, kar pravi modri v sv. pismu: „Abotnik povzdiguje svoj glas v smehu“. (Sir. 21, 23.) To je bil smeh, o kakeršnem pravi Salomon: „Kaker pokanje gorečega ternja pod loncem, je

smeh neumnežev“. (Prid. 7, 7.) Na to je začel zaničevati in zasramovati vboge jetnike z besedami, kakeršne so. mogle priti le iz tako vmazanega in spridenega serca, kaker je bilo njegovo. Mej drugim jih je nagovoril: „Kaj vas je pa vender sem prineslo? Za božji čas, kaj imate tukaj opraviti? Ali se mar hočete z nami vojskovati in nas iz mesta pregnati? Ali morda mislite na izdajstvo? Zdi se, da kaj takega namerjate, ker drugače bi bili doma ostali, kjer imate dovolj opravila z daritvijo vaše maše?“ Ko jih je bil tako pozdravil, jim je vkažal stopiti iz barke na suho. Vsaki je moral poklekniti pred grozovitneža. S hinvasko vljudnostjo jim na to reče: „Gospodje, vstanite!“ Na to se oberne k župniku Leonardu, čigar velika učenost tudi grofu ni bila ostala neznana, ter mu reče: „No, far, kaj pa ti tukaj delaš? Zdaj boš moral iti na viselice.“ Na ta način je ta divjak zasmehoval svete može. Iz tega pa, dragi bravec, lahko vže naprej spoznaš, kako blag in pravičen sodnik bo to nesrečnim jetnikom.

Vojščaki, kateri so dobro vedeli, kaj njih gospodu dopade, so zvezali jetnike po dva in dva ter jih postavili v versto. Na to so jim zapovedali parkrat iti okoli viselic, ki so bile blizu tamkaj postavljene. Pred njimi je šel pa rabelj. Frančiškane bratu lajiku Heuriku so dali v roko neko bandero, katero so bili vkradli ti bogoskrunski roparji v neki cerkvi ter ga prisilili, da je šel pred jetniki, kaker vodja pri procesiji. Tako so morali iti dva ali trikrat okrog viselic in vojščaki so jih zasmehovali ter govorili, da s tem zdaj spolnjujejo obljubo njih božje poti. Tudi gledalci, ki niso bili nič boljši kot vojščaki, so jih zaničevali, kazali na viselice in govorili: „Glejte, tam je vaše pokopališče! Glejte, tam je vaša cerkev! V nji lahko opravite po navadi vašo gerdo božjo službo.“ Da je bila mera zaničevanja polna, so jih prisilili iti tudi nazaj, po rakovo, okrog vislic; na glas so morali prepevati neko Marijino pesem, slednjč so morali vsi okrog viselic poklekniti in peti „Češčena Kraljica“ in še neketere druge pesmi materi božji na čast. Mej tem je rabelj prislonil lestvico k viselicam in vse potrebno vredil, kaker bi imeli jetniki precej biti obešeni. Vse to so pa storili zarad tega, da bi jim napravili velik strah pred bližnjo smertjo. Jetniki tudi res niso družega mislili, kaker da bo zdaj konec njih terpljenja. Ko so prišli na verh nasipa, so se morali zopet po dva in dva v versto vstopiti in tako so jih peljali v mesto. Da je

bil pa ta spreved bolj smešen, sta morala dva fraučiskana vzeti v roke dolg drog in na vrhu so navezali vojščaki zelene veje. Mej njima je šel rabelj s cerkveno zastavo in drugi za njim. Ko so pa prišli v mesto, je moral zopet brat Henrik nositi zastavo, kateremu so v zasmehovanje nateknili na glavo velik svilnat klobuk.

Sveti rožni venec.

Častitljivi del.

IV. Kateri je tebe, Devica, v nebesa vzel.

Marija je naj boljši del izvolila, kateri jej ne bo odvzet. (Luk. 10, 42.)

1. Marijinega življenja konec.

Še umirajoč na križu je skerbel Jezus za svojo blaženo mater Marijo; izročil jo je deviškemu ljubljencu, apostolju Janezu, rekoč: „Sin, glej, tvoja mati.“ Od tistega časa je skerbel Janez za Marijo z otroško ljubeznijo. — Ko je leta 44. nastalo preganjanje kristijanov in ko so se razšli apostolji iz Jeruzalema po širnem svetu, je vzel Janez sveto Devico seboj v Efez; ondi je vladal cerkev kot škof.

Mnogo let je preteklo, kar je vmerl Jezus; že se je vzdignila cerkev na razvalinah sinagoge; že se je evangelij daleč oznanjeval; že je bil zapečaten s kervjo marternikov: sedaj se je jelo Mariji tožiti na zemlji; hrepeneča po božjem Sinu je želela vmreti. — Rekla je Janezu, naj jo pelje v Jeruzalem; češ, nebeški angelj jej je prinesel sporočilo, da so se stekli dnevi njenega življenja, da se bo spolnila njena serčna želja, bivati pri njem, pri katerem je bilo njeno serce celo življenje. Janezu je njena želja povelje; precej stopi ž njo na barko, ter prideta v Jeruzalem. Sveta Devica gre na Sijonsko goro v tisto hišo, ki je bila posvečena po prihodu sv. Duha. Janez sporoči Petru in Jakobu in drugim učencem navzočnim v Jeruzalemu, da je prišla Marija, mati Gospodova, umirat med njimi. Drugi apostolji, razkropljeni po svetu, so zvedeli po sv. Duhu, da se bliža smert Marijina in po čudežu vsegamočnega Boga so bili naenkrat zbrani v Jeru-

zalemu ; ona pa, lepa kaker zahajajoče sonce, jih je sprejela po stari ljubezni, jih tolažila, ter jim obljubila, da se bo njih spominjala pri Jezusu.

Naj dostavimo nekaj besedi iz govora sv. Janeza Dama-scena : „Navzočni so bili delavci Jezusovi, apostolji, da bi po dolžnosti podpirali njegovo mater, ter prejeli od nje blagoslov kot naj dražjo dediščino ; navzočni so bili njihovi pomagači in nasledniki, naj bi se tudi vdeležili blagoslova za daljše delovanje ; navzočna je bila cela truma vernikov Jeruzalemskih. Vsi okoli-stoječi svetniki so jo prosili : Oh, ostani pri nas, ti naša edina tolažba na zemlji ; ne zapusti nas sirot, ti mati včlovečenega Odrešenika ; ti si naš pokoj pri delu, ti nam hladiš britki pot na čelu. Če hočeš ostati, to je tvoja moč in volja, če hočeš oditi, nihče te ne more ovirati ; če greš, vzemi nas seboj, ti si edina naša tolažba . . . . S teboj živeti, s teboj umreti, to je naše izve-ličanje“.

Marija jih je tolažila, jim govorila besede, polne miloserčnosti, polne ljubeznivosti ; vsi so spoznali, da govori Duh božji iz njenih ust. Angeljski glasovi zapojó, prijetna dišava napolni celo hišo ; Marijin obraz se nebeško preobrazi, nekaj jo vzdiguje, kaker bi hotela koga objeti. — Kralj nebeški je prišel po njo ; „Sin, v tvoje roke izročam svoje dušo,“ — je rekla ; „Tebi, ne zemlji izročam svoje telo, ohrani moje telo nespremenjeno, saj si sam bival v njem ; pelji me tja, kjer si ti ; jaz hitim za teboj, kaker si ti enkrat k meni prišel“. Vzdigne roko, še enkrat blagoslovi vse in zaspi.

2. O smerti Marijini.

Čast in dostojanstvo Matere Božje, in pa njena čistost od vsakega greha, in nagnjenja h grehu se ne strinja z misljo, da bi bila Marija vmerla za kako boleznijo, ali za starostjo, zakaj te nadloge so nasledek greha, in teh je bila prosta mati Gospodova ; pa saj je prestala britkosti in bolečine smerti pod križem vmirajočega Sinu. Če je pa vender imela Marija vmreti, kaker vsak človek ; če ima vsaka smert svoj vzrok, ne moremo navesti za smert Marijino nobenega družega vzroka, kaker tistega, ki je naveden v Visoki pesmi Salomonovi : O d l j u b e z n i o m e d l e v a m. Marija je vmerla iz hrepenenja po nebeški domovini, vmerla je od neizrekljivega domotožja, ki je izviral iz serčne

Ljubezni do Jezusa; te tanjke vezi, ki so jo držale na zemlji, je razvila mehko in nježno. Ni jej ločila duše od telesa britkost bolečin; njena smert ni vmiranje, je le nekako zadremanje; je le prehod na kraj ljubezni in hrepenenja; nezmerna ljubezen nebeška je pretergala zemeljsko odejo. — Vmerla je v noči na 15. dan avgusta, v 48. letu našega štetja, stara 68 let. (Evsebij). — Prav lepo je popisal vse to sv. Frančišek Saleški v Teotimu, b. VII. gl. 13, 14.

3. Marijin pogreb.

Ko se je ločila naj čistejša duša svete Device od telesa, se je zasvetilo, kaker bi bilo na tisoče zvezd sijalo. Zadoneli so nebeški glasovi angeljev, ki so spremljali presveto dušo v nebesa; drugi angelji so peli pa okoli Marijinega trupla, hvalili in častili Boga in deviško Mater z nebeškimi pesnimi.

Kaj pa apostolji in drugi verniki okoli stoječi? V svetem strahu, sè serčnimi željami so se dotikali tempeljna nebeškega, poljubovali sveto truplo, in bili napolnjeni blaženih milosti. Gluhi so zaslišali, slepi so spregledali, hromi ozdraveli.

Nato so prinesle žene dišeča mazila in dragocene vonjave, da pomazilijo kraljico angeljev; deviške ude povijejo v najtenkejše tkanine. Tretji dan položijo truplo na mertvaški oder, ki je obložen z vonjavami, pa mertvo truplo daje miliši duh, kaker vse vonjave. Pokrili so Mater božjo s krasnim naličjem in vzdignili so jo apostolji na rame, ter nesli sè Sijonske gore doli skozi mesto na vert Getsemani; verniki so z gorečimi bakljami v rokah spremljali sprevod, pevaje psaljne in himne. — Ko so prišli na vert so poljubljevali sveto telo še enkrat in močili s pobožnimi solzami, ter ga položili v grob; grob pa je bil zastavljen s cveticami kaker cvetličnjak. Verniki so čuli in molili noč in dan pri grobu, in angeljsko petje se je slišalo.

4. Vnebovzetje Marije.

Kako pa, ali bo deviško telo Matere božje obležalo v grobu? saj ga ni premagala smert, darovala ga je le ljubezen. Ali bodo červje glodali telo, iz kterega je vzel Sin Božji náse človeško meso? Ali bodo strohnili udje, po kterih mozgu ni nikdar pihala pregrešna sapa? — Ne, ne, nikdar ne! Pri Mariji je

vse čudovito; njeno spočetje, kaker njena smert, in prehod iz življenja. Marijino telo ne ostane v grobu; nebeško preobraženo se združi precej sè svojo dušo, in se sveti kaker sonce.

Gospod ne čaka konca dni, telo svoje Matere pelje precej po smerti v nebeško domovino, kar bo storil drugim izveličanim, takrat, keđar bodo angelji klicali mertve iz grobov. — O presveta Devica, to je tvoja nedosegljiva odlika, da se tvoja duša precej po izdihnujenju zopet združi sè zemeljsko odejo — telesom.

Tri dni, tri noči so verniki z apostolji čuli in molili med angeljskim petjem pri grobu Marijinem. Četerti dan je vtihnilo angeljsko petje. Tomaž je bil neki zamudil, prišel je še le tretji dan; on je hotel skazati svetemu truplu zadnjo čast, ter videti še enkrat in poljubiti sveto telo. Zato so četerti dan odperli grob. Ko so odvalili zatvorni kamen, ni bilo telesa v grobu, pač pa so našli samo perte in ogrinjala, v kterera je bilo truplo zavito; nepopisljivo prijetna vonjava jim je vela iz njih. Iz tega čudežnega prizora so sklepali apostolji, da Jezus, pravi živi Bog, ki pa je vender hotel rojen biti kaker človek, ali ne da bi oskrunil devištva matere, — da Jezus ni hotel prepustiti trohljivosti svetega, brezgrešnega telesa, marveč počastiti ga z vnebovzetjem pred yesoljnim vstajenjem. — Apostolji so toraj bili te misli, da je bilo Marijino telo v nebesa vzeto; in po pravici so verovali to. Zakaj kaker je sveto, trohljivosti nepodverženo telo, keterega je beseda Božja naše vzela iz Marije, vstalo tretji dan samolastno iz groba: tako je morala Marija vzeta biti iz groba; kaker je Jezus k njej dolu stopil, tako je spodobno, da je ona povzdignjena k njemu v prečastno bivališče nebeško.

Da opustimo vse cerkvene dokaze, rečemo ob kratkem tole: V kratkem času po izdihnujenju duše je bilo telo Marijino preobraženo in zopet sklenjeno z dušo; Marija je šla veličastno v slavo nebeško. To nam priča ta okoliščina, da ni nikjer nikakeršnega telesnega ostanka — relikvije — po njej; to nam priča stara vera sv. cerkve, ki praznuje praznik „Vnebovzeta Marije“ že od prvih časov; ta praznik je tako star, da ni znano, kedaj se je pričel. Vnebohod Jezusov in vnebovzetje Marijino sta si vštric; različna sta si v tem, da je šel Jezus iz lastne moči, Marija je bila pa po Božji moči s telesom v nebesa vzeta. —

Mesečna duhovna samota

ali

pripravljanje na smert.

Mesec avgust.

(Predvečerno premišljevanje glej prvi zvezek na strani 15.)

Dopoldansko premišljevanje.

Delaj pokoro.

„Če se ne spokorite, bote vsi ravno
tako pogubljeni.“ Luk. 13, 3.

Neketeri svetniki pravijo, da je terpljenje v vicah ravno tako kaker v peklu, samo s tem razločkom, da je v peklu večno, v vicah pa časno. Duše v vicah veliko in nekatere prav dolgo terpijo, in kaker pravijo neketeri svetniki, gre prav malo duš kar naravnost v nebesa, večina jih gre skozi vice. Sveta Terezija je videla samo tri duše naravnost v nebesa iti. Zakaj pa terpijo v vicah? Zavoljo velikih grehov? Ne! V vicah bom terpel zavoljo majhnih grehov in pa, ako na tem svetu ne bom prestal vse časne kazni. Vice me učijo, da se naj varujem ne samo smertnega greha, ampak tudi majhinega in delam pokoro za svoje grehe. To bom zdaj premišljeval in zato te prosim, o sveti Duh, razsvetli me zdaj, da bom mogel dobro spoznati hudobijo majhinega greha in se je varovati, za storjene grehe pa primerno pokoro delati, da bom že v tem življenju poplačal zadnji vinar. O Marija, pribežališče grešnikov, in sveti Filip Nerij, sprosita mi to milost.

1. Vice je Bog naredil, da se duša v njih očisti vseh ostankov in nasledkov majhnih grehov, katerih še ni zbrisala na tem svetu s kesanjem in pokoro. Bog zapiše v svoje bukve vse ljudi in vse, kar delajo. Ako bi mogel videti dušo z majhnimi grehi, ko se loči od telesa in gre na božjo sodbo, koliko madežev bi videl na njej! Ako bi bila tvoja prazniška obleka tako vmazana, bi se zavzel in se sramoval v cerkev iti. Precej bi se skertačil in madeže izmil, kaker bi že vedel in znal. Kako bi se pa še le zavzel, ako bi pogledal v ognjeno peč, kjer šviga plamen, in slišal Kristusa: Pojdi v peč, o nesnažna, omadežana duša! v tem plamenu se vmivaj, ker se nisi hotela na zemlji

očistiti s solzami pravega kesanja in pokore, in sicer tako dolgo, dokler ne boš bela kakor sneg. Pater Kanizij, svet redovnik, pripoveduje, da je o njegovem času vmerla v Rimu pobožna gospa, ki se je prikazala čez sedem let in potožila, da že tako dolgo terpi v vicah, ker se je v časih majhino razjezila, nevoljna bila in kaj malega se zlagala.

Zveličati se ne moreš drugači, kakor sè zatajevanjem in pokoro. Jezus ni pokazal nobene druge poti, po kateri bi prišel v nebesa, in svetniki, ki niso storili smertnega greha celo svojo življenje, niso prišli po drugi poti kakor Jezus, po poti zatajevanja in pokore. Ako misliš sam pri sebi, pokoro naj delajo veliki grešniki in zatajujejo naj se samo pobožni; se zelo motiš. Ako si grešnik, si dolžan delati pokoro, če tudi si v tretjem redu, in gledati, da se s pokoro pomiriš z Bogom in zadobiš odpustčanje grehov. In ako bi bil nedolžen in svet, kakor sta bila sveta Ludovik škof in Alojzij, ti je vendar pokora potrebna, da ne padeš v greh in ne zgubiš nedolžnosti. Nikar tedaj ne misli, redovniki v samostanu naj delajo pokoro in naj se zatajujejo, tebi mej svetom se pa ni treba, zakaj vsak mora priterditi, da v svetu laglje grešiš kakor v samostanu, ker imaš več in večih priložnosti v greh. Kako se boš zveličal, ako ne boš zatajeval svojih hudobnih strasti, postavim jeze? Kristus sam je rekel: „Nebeško kraljestvo silo terpi, in silni ga na se potegnejo“,¹⁾ in ti bi se zveličal brez zatajevanja? In sveto pismo pravi: „Vojska je človekovo življenje na zemlji“. ²⁾ „Zakaj meso poželi zoper duha, duh pa zoper meso, ta dva sta eden drugemu zoper, da ne storite, kar koli hočete“³⁾; kako hočeš zmagati brez pokore? O, kako strežeš svojemu telesu, poželenju, nagnenju, v sredi toliko nevarnosti pa brez strahu, da se pogubiš! Ali si drug človek, kakor so bili svetniki, ali si pa morebiti tako vterjen v dobrem, da ne moreš grešiti? Svetniki, sveti Pavel, so toliko storili za nebesa, pa so vendar vedno živeli v pokori, da se ne bi pogubili; tebi pa, ki si tako daleč od svetosti, ni potreba pokore? So svetniki morebiti bolj lahko padli v greh kakor ti? Ali so upali druga nebesa kakor ti? So živeli po drugem svetem evangeliju? So služili drugemu Bogu? Zakaj so delali tedaj svetniki tako pokoro in se vedno zatajevali? Ali si lahko

¹⁾ Mat. 11, 12.

²⁾ Job. 7, 1. 3.

³⁾ Galat. 5, 17.

tudi brez pokore in zatajevanja učenec Kristusov, ki jasno pravi: „Ako gdo hoče za mano priti, naj zataji sam sebe in vsak dan zadene svoj križ in naj gre za mano“. ¹⁾ Kerščansko ne živiš, ako se ne zatajuješ in tvoje čednosti bodo spuhtele, ako se ne boš zatajeval in ako bi pogosto prejemal svete zakramente in veliko pobožnosti opravljal, vse to je lahko goljufivo, ako se ne premaguješ v jezi in drugih grehih. Koliko terpijo svetne osebe, da dopadajo svetu! Koliko preterpi vojak, tergovec . . . . kader se je treba pripravljati na veselice! in vendar terpi, zanj je vse lahko in sladko, če je pa treba za Boga kaj storiti ali terpeti, je vse zoperno. Ali na zadnjo uro boš vse drugače mislil, ko ti bodo dali v roke britko martro in boš z objokanimi očmi premišljeval Kristusovo s ternjem kronano glavo in se žrebli pribite roke in noge.

Kako se motim, ko nočem delati pokore na tem svetu, misleč da jo bom delal v vicah. Nespokornost ne pelje v vice, ampak v pekel. „Če se ne spokorite, bote vsi ravno tako poginili,“ te besede veljajo tudi meni. Zdaj sam sebe za dobrega štejem, ako nimam smertnega greha, na majhine pa ne pazim. Oh, kako lahko bi se premagal, ogibal se in zderževal radovednih pogledov, nekoristnega govorjenja, nezmernosti v jedi, pijači, nečimernosti v obleki, mehkužnosti in lenobe. Kako lahko bi se bolj stanovitno ustavljal slabim mislim in željam, nevolji, zopernosti, jezi, sumničanju, godernjanju in raztresenosti v molitvi. Kako lahko bi več molil, postil se, drugim dobrega storil, za se več pokore storil, s katero bi v enem dnevu na zemlji več grehov zbrisal, kaker v vicah v enem mesecu. Bom tedaj odlašal na večnost, kjer bom moral z neizrečenim terpljenjem poplačati do zadnjega vinaija, ko na zemlji za grehe prav lahko zadostim sè zatajevanjem. Kaj bo bolje za me, zdaj goreti v plamenu tvoje ljubezni, v pokori in zatajevanju, ali pa po smerti v vicah ali morebiti celo v peklju? Za me bo naj bolje, da zdaj v tem življenju pokoro delam in zatajujem svoje hudobne strasti, da me ne bodo premagale in pehnile v večno pogubljenje.

2. Zelo se motiš, ako misliš kaker mlačni kristijani, ki mislijo, da jim ni treba delati pokore na tem svetu, ker jo bodo delali po smerti v vicah; zakaj nespokorjenost ne pelje v vice, ampak v pekel, ker Kristus sam pravi, da se bomo pogubili,

¹⁾ Luk. 9, 23.

ako ne bomo delali pokore. Bog tudi ni zato vstvaril vic, da bi v njih začel pokoro delati, ampak da bi jo končal, ako ne bi vse opravil na tem svetu, ne da bi začel v vicah svet postajati, ampak da boš očistil madeže na svoji duši. Koliker več pokore boš storil v tem življenju, toliko manj boš terpel v vicah. Glej, kako nespameten bi bil tedaj, ako ne bi hotel, delati pokore na tem svetu, ko jo prav lahko delaš, ako se hočeš le malo premagati, poterpežljivo terpeti slabo vreme, mraz, vročino, dež, zaničevanje, obrekovanje, preganjanje, domače križe, zakaj Bog ne tirja od tebe, da bi spal samo po tri ure, da bi se bičal do ker- vi in postil ob kruhu in vodi, kaker so se svetniki. Od tebe tirja, da se ogibaš grešne priložnosti, krotiš svojo jezo ali drugo hudo strast in skušaš zapustiti greh, keterega največkrat storiš, to je vreden sad pokore, keterega tirja Bog od tebe. Ne zanašaj se, da bodo po tvoji smerti drugi delali pokoro za te, otroci, prijatelji, ali katerim si kaj dobrega storil ali jim boš kaj zapustil; zakaj lastna skušnja te uči, da ljudje kmalu po smerti pozabijo na svoje ranjike in še maš ne dajo brati, kaker jim je bilo naročeno. Zakaj bi tedaj izročil drugim skerb za svojo dušo? Skerbi, da boš še pred smertjo poslal v večnost dobra dela in pokoro; skerbi pa tudi, da še v vice ne boš prišel, zakaj laglje je varovati hišo pred ognjem, kaker jo pa rešiti, ko že gori. Eno uro terpeti v vicah je hujše kaker vse terpljenje na tem svetu, pravijo cerkveni učeniki.

V tem življenju ni tako težko pokoro delati, ako le hočem; ker pa pokoro delati moram ali na tem svetu ali pa v vicah, morebiti celo v peklu, zato sklepam z današnjim dnem pokoro delati, da poprayim krivico, katero sem Bogu storil sè svojimi grehi. Rad bom sprejemal vsako pokoro, katero mi bo naložil spovednik, opravljal jo bom prav skesan in s pobožnostjo in še sam si jo bom nalagal. Zakaj z grehom sem napravil dolg pri Bogu, in Bog hoče poplačan biti do zadnjega vinarja. Na tem svetu mu ta dolg poplačam z veliko manjšo in veliko bolj lahko pokoro, kaker pa v vicah. Na tem svetu si pokoro tudi lahko sam izberem, po smerti mi jo bo pa Bog odločil. Tukaj o Bog, žgi, na tem svetu reži; vmivaj in čisti me mojih grehov, samo da mi v večnosti prizaneseš.

Da nas k pravi pokori pripelji,
prosimo Te, všliši nas!

Popoldansko premišljevanje.

O p o r o k a.

„Kar si spraval, čigavo bo?“ Luk. 12, 20.

Na smertni postelji ne delajo bolniku nemirne vesti samo grehi, ampak tudi denar, premoženje, posebno pa še, ako ni napravil oporoke ali testamenta, in to so skusili že mnogi sebi in svojim v škodo. Zato premišluj zdaj, kako koristno je, da imaš napravljeno oporoko že v življenju, dokler si zdrav, kaker predpisuje vodilo tretjega reda; koristna je za te v življenju in po smerti v večnosti. Misli si, da stojiš v duhu pri Kristusovem križu in slišiš kako je Jezus izročil svetega Janeza aposteljna svoji Materi, njo pa njemu; izmoli Češčena Marija, da boš mogel to premišljevanje dobro oprayiti.

1. Keder stopi kristijan v kak red, zapusti svet in kar mu svet ponuja in vmerje nekako zauj in začne skrito in tiho Bogu služiti in za zveličanje svoje duše delati. Udje tretjega reda so tudi redovniki, redovnice, in vmerjejo nekako svetu in zato jim predpisuje njih vodilo, da naj napravijo oporoko kaker bolniki, ki se morajo ločiti od tega sveta za vedno. Kolikerkrat pogleda tretjerednik svojo oporoko, tolikokrat se spomni svojega sklepa, keterega je napravil iz ljubezni do Boga, gorečnosti in serčnega veselja, s katerim je začel že mlad Bogu služiti; ta spomin ga spodbada, da še dalje in bolj goreče spolnjuje božje in cerkvene zapovedi in vodilo. — Časno bogastvo je Kristus primerjal ternju, ki razbada serce in ne pusti misliti na nebesa, oporoka pa polomi ternje in ne more tako zbadati. Gdor ima napravljeno oporoko ima veliko manj skerbi, in zato laglje moli, tak opravlja vesel in zadovoljen svoje dolžnosti in zvečer gre počivat z mirno vestjo. Tako mirnega najde smert, ki nobenega ne vpraša, ali je že napravil oporoko in je že pripravljen za večnost; bolnik pa, ki še ni napravil oporoke, je nemiren in v veliki skerbi. Na smertni postelji namreč treba misliti na svojo dušo, na večnost, na Boga, ne pa na denar, premoženje, in domače; ti ga pa nagovarjajo in silijo, naj napravi oporoko in tako revež res ne misli na večnost, ampak na časne reči, ketere bo moral kmalu zapustiti. Boš delal ti oporoko na zadnjo uro, vmirajoč?

„Nag sem prišel iz telesa svoje matere, in nag se pover-

nem tje“¹⁾); nič nisem prinesel na ta svet, in vse kar imam razun greha, vse je tvoje, o moj Bog, in vse, hišo, lepo pohištvo, obleko, denar, premoženje . . . bom moral zapustiti na zadnjo uro in nič drugega ne bom nesel sabo kaker dobra dela. Zahvaljam se ti, o moj Bog, za preveliko milost, da sem stopil v tretji red, kjer moram, pa v velik dobiček, napraviti oporoko. Da, napravil bom oporoko (ako imaš kaj svojega in je še nisi napravil) po svetu modrih in bogaboječih mož; svoje časne reči bom že zdaj vredil po nasvetu svetega Avgušтина, ki pravi: „Prosim te, preden zbolíš, delaj pokoro in vredi svojo hišo; stori, kar moraš storiti, napravi oporoko. Zakaj, ako boš čakal do bolezni, te bo vleklo žuganje ali pa prilizovanje, kamer nočeš“¹⁾.)

2. Ko vmerje gospodar, poiščejo njegov testament, in ako ga ne najdejo, dobi njegovo premoženje morebiti tak, kateremu ga ne bi bil zapustil, ali pa nastane dolgoletno pravdanje in sovraštvo mej sorodniki, in nazadnje kolnejo ranjkega, namesti, da bi zanj molili. — Ako si je ranjki prilastil kako tujo reč, ali koga ogoljufal, okradel, dolgove, škodo napravil, za kar drugi ne vedo, gdo bo to povernil po njegovi smerti, ako vmerje brez oporoke? — Zdrav je večkrat mislil dati za večne maše, zapustiti cerkvi, vbogim . . . kaj dobrega storiti, prehitela pa ga je smert, dediči pa ali ne vedo tega, kar je ranjki mislil v oporoki zapustiti, ali pa nočejo, misleči, da so že dosti storili, ako so mu napravili lep pogreb. Po božji previdnosti tedaj sveti Frančišek zapoveduje v svetem vodilu, da naj napravijo udje tretjega reda oporoko ob svojem času, v letu poskušnje. Ako imaš kaj svojega, si že napravil oporoko? Ne straši se, zakaj tvoje reči ostanejo tvoje tudi ko si napravil oporoko; saj jo moreš spremeniti keder in kaker hočeš.

Svetne ljudi obleti strah in groza, ko slišijo besedo oporoka, ker mislijo, da je vse eno oporoko napraviti ali pa vmreti; tudi jaz sem bil tak, in kako nespameten sem bil! saj vmreti bom moral, tudi ako ne bom napravil oporoke. Odpusti, o moj Bog, mojo veliko zaslepljenost! Od današnjega dne bom prebral svojo oporoko pred vsako mesečno spovedjo, vsak večer pa bom

¹⁾ Job. 1, 21.

¹⁾ De anima suadent. pri P. Bellecius, Christianus pie moriens, vol. 1. adj. 2.

napravit to le kratko oporoko : „Svojo dušo izročam tebi, o moj Stvarnik, svoje telo pa zemlji, iz ketere je vzeto, svojo voljo višjim, svoje serce Materi božji, molitve in dobra dela pa dušam v vicah ; pripravljen sem živeti in vmreti kaker je, o Bog, tvoja sveta volja“. Tako mislim, da bom spolnil tudi to zapoved vodila tretjega reda, ki prepisuje v mojo veliko korist napraviti oporoko.

Blaženi Janez z Aljvernije, tovariš svetega Frančiška iz njegovega 1. reda.

Sedmo poglavje.

O njegovi ljubezni do bližnjega.

Kaker je ta sveti mož nosil na svojem telesu trapilo križa, tako mu je tlela in gorela v sercu gorečnost ognjene ljubezni. Imel je pregoreče hrepenenje po zveličanji kristijanov in spreobrnjenji grešnikov. Zato si je neporedkoma olajšal ostrost pokore in odjenjal pri svojem premissljevavnem življenji. Pogostoma je prišel z gore Aljvernije in prehodil mesta in vasi vsem v veliko spodbudo in v ne majhin dobiček nevmerjočih duš. Neketerim pa ni bilo nič kaj všeč to pogostno izhajanje in potovanje. Eden njegovih prijatelov, ki se je pridružil nezadovoljnežem, mu je to tudi kar naravnost očital. Janez ga poterpežljivo poslušal, želi pa tudi grajalcu pokazati, kakšen sad da donašajo njegova popotovanja po svetu, in zato reče : „Glej, ni še tega 15 dni, da sem prišel, poklican od provincijalja, kar naravnost iz Kolombare v neko toskansko mesto in vender sem storil, ne da bi bil pazil samo na dobro, k čemer sem bil poklican, na tem potu tako mnogo dobrega in velikega.“ In zdaj začne naštevati, ne da bi povedal imena oseb, kako mnogo in kako veliko da je Gospod storil po njem, koliko skrivnih spreobrnjenj v bogih grešnikov je doveršil, koliko žalostnih in obupnih je potolažil, in, kar je še največ, koliko jih je rešil obupnosti ! In potem sklene : „Kaj se ti zdi ? Provincijalj me je poklical k sebi, naj nekega gospoda pomirim ; jaz pa, kar se mene tiče, za terdno mislim, da me je dal naš Gospod Jezus poklicati, naj izpeljem le-ta večja in boljša dela njegove vsmiljenosti.“ In za nekoliko

časa spregovori iz nova: „Večkrat mi je prišlo na misel naj mirno živim v svoji celici, pa to mi ni bilo mogoče. Zakaj pri ganjal me je sveti Duh in me tako silil, naj le grem, da sem prepričan, da bi me ne bili mogli zaderžati, ke bi me bili tudi z železnimi verigami okovali.“ Po teh besedah, s katerimi je Janez nalašč toliko razodel, koliker je smel, se je tisti, ki mu je očital, pomiril in je vmolknil. In zopet je začel Janez: „To opravljanje pripušča Bog v korist in za vajo dobrih. Kaker je bilo dano aposteljnu Pavlu želo mesa, da se ne bi prevzel zavolj velikega razodenja (II. Kor. 12, 7), ravno tako se daje pravičnim možem duh hudobnih jezikov, da se ne bi ponašali zavolj izverševanja čudovitih del.“

Zavolj te silno goreče ljubezni, mislimo, mu je podelil Bog prečudno jasnost v razumevanji in tolmačenji svetega pisma. Pač ni misliti, da bi mu bil Bog samo zavolj njegove csebe podelil tako čudovit dar, temuč veliko več zavolj bližnjega, in tudi da pokaže, da je že pomaziljenje samo učitelj, ki vse uči in v vse skrivnosti vpeljuje, kaker se je to dalo očitno spoznati pri tem pripostem in neukem možu.

Ta mož se ni nikoli učil slovnice, nikoli ni hodil v bogoslovje, nikedar ni imel nobenega človeka za učitelja, znanstvene knjige v izbi mu niso bile nikedar za pouk, — le sem pa tja je kedaj kaj malega prebral, da bi mu odpočil duh, — in vender smo ga gledali na svoje začudenje, kako je duhovito in po pravih pravilih tolmačil sveto pismo in poučeval o kreposti, v kateri naj se uri ta ali oni, kakeršen je že stan, ki ga ima na svetu, naj si že bodo to ali redovniki iz keterega koli reda, ali pa kupčevavci in vojaki, zdravniki in sodniki, veliki duhovni svete cerkve ali pa kleriki. Gospod mu je dal tudi tako veijavo pri govorjenji, da je celo kardinalje, s katerimi je seveda govoril z velikim spoštovanjem, poučeval, kako naj žive, kako naj se vedejo. Videli smo tudi, kako je nekega cesarja¹⁾ in njegovo

¹⁾ Bil je to Henrik VII., rimsko-nemški cesar. Dne 29 junija, na sam praznik svetih aposteljnov Petra in Pavla leta 1312 od papeža kronan, nazaj grede napade Florencu. Toda florentinci se mu s trikrat močnejšo vojsko vpro, tako da je bil prisiljen odriniti, ne da bi bil kaj opravil. Djal je prevzetne republikance v prepoved in prišel na jesen na goro Aljvernijo, da bi ogledal tam vse svete kraje, posebno pa votlino svetih ran. Janez je spremljal cesarja in je tako preserčno govoril o Bogu in o ljubezni božji, da je cesar svoje spremljevalce nazaj poslal v šotor in si sprosil, da sme več dni tu

imenitno spremstvo s čudovito močjo in tolažljivostjo učil o nebeškem kraljestvu in o veliki zvestobi, katero je dolžan gospostvu najvišega Boga. Videli smo ga tudi, kako je po vseh imenitnih toskauskih mestih ves postni čas pridigal vsaki dan, ob nedeljah pa celo po dvakrat in pri vsem tem nismo opazili, da bi bil po noči bral; našli smo ga le pri molitvi. In koliker bolj je pridigal, tim bolj ga je Gospod razsvetljeval.

Še zadnje leto svojega življenja, malo pred svojo smertjo je imel v Sizeni postne pridige. Beseda mu je bila tako duhovita, tako živa in govoril je s takim povdarkom, vedno se derže besed svetih evangelijev, razlagaje jih v skrivnostnem pomenu, da je reklo mnogo poslušavcev, — in mej redovniki in posvetnimi je bilo gotovo prav učenih, umnih mož, — da še niso nikoli o postnem času slišali takih pridig. Na dalje smo ga videli, kako stoji v sredi mej učitelji svetega bogoslovja in ga slišali, ko je svete evangelije in liste svetega aposteljna Pavla razlagal tako duhovito in jih tako dobro primerjal, da so se bogoslovi zelo čudili.

Bog mu je namreč dal prav poseben dar, da je razumeval liste svetega Pavla. Pa Gospod mu ni podelil samo te milosti da zna razlagati sveto pismo in govoriti o Bogu, temuč tudi to, da je znal pri težavnih vprašanjih jasno razvozlati vse dvojbe. Tako mu je sloveč učitelj bogoslovja zastavil vprašanje o posvečenji prečiste Device Marije¹⁾. Janez pa mu tako bistroumno

---

ostati. Janez se ni več genil od njega. Henrik se je spominjal svoje žene Beatrice, ki mu jo je na potu v Rim smert pobrala v Genovi. Otožnost in smertne misli se ga lotijo. Tu mu Janez začne govoriti o nebeškem kraljestvu, o največem gospostvu božjem, ki vodi vse kralje in jih varuje in res po kraljevo poplača tistega, ki je na zemlji dobro vodil službo kraljevo. Tri dni se je mudil na tem svetem kraju in vernivši se v šotor dá povelje, da ne sme nihče, ako se neče zameriti njegovim milosti, menihom na gori Aljverniji nič žalega storiti, še celo varovati in podpirati jih mora vsakedo. Nekaj mesecev potem vmerje Pokopali so ga v Pizi, njegovo serce pa prenesli, kakor je določil, v frančiškansko cerkev v Genovi, kjer je že počivala njegova žena. (Vading, Annal. a. 1311. n. IV. in V.)

¹⁾ Slo se je tu za neomadeževano spočetje svete deviške Matere božje, katero imamo od leta 1854 za slovesno razglašeno versko resnico. Vprašanje, ki se mu je postavilo, je bilo tedaj to le: „Ali je bila Marija z močjo svetega Duha glede na zasluženje Kristusovo sploh spočeta brez greha, t. j. izvirnega greha, ali je-li bila še le po spočetju v materinem naročju očiščena in posvečena, kakor sveti Janez Kerstnik in prerok Jeremija?“ Marija je brez greha spočeta, glasi odgovor in tako je odgovoril tudi Janez. Sploh je bila to

in prepričevavno odgovori, da oni zakliče: „To bodi od zdaj za naprej vse moje žive dni tudi moja misel in mnenje“. Janezov odgovor je imel za tako odločen in zanesljiv, kakor ke bi bil zvedel besede božje modrosti same, kako se ima razumeti to vprašanje. To nam je kesneje sam pripovedoval.

Včasih je hotel, ker so ga bratje vedno le prosili in prosili, porabiti zase že izdelane pridige drugih¹⁾. Pa kedorkoli je to storil, precej smo opazili, da ni na svojem, temuč da hodi pomenavnih poteh in da se ne zave, kaj govori; včasih je pa še celo vse pozabil: vse to pa zato, ker ni bil navajen take oprave. Keder se je pa zatekel k frači in torbici in k peterim presvetlim kamenom, ki jih je pogostoma ogledoval v reki modrosti božje in založil, kakor se je zdelo, v svojem duhu, takrat je zadel serce grešnikovo in se svojimi duhovitimi in čudovitimi govori slavno zmagal zapriseženega sovražnika kerščanskih duš²⁾.

Nekedaj preden je prejel te milosti od Gospoda, je prav pogostoma imel milost zamaknjenja in solza. Komaj pa se je vdeležil te milosti, da je razumeval sveto pismo, se je zdelo, kakor da bi bil zgubil one dve milosti, ali vsaj, da jih nima več tako pogostoma. „No, brat Janez“, mu zato reče nekega dne eden njegovih prijateljev nekoliko ostro, „kaj moramo zdaj pri tebi videti! Zavolj ljubezni, ki jo imaš do drugih, si zgubil svojo lastno popolnost!“ „O, to ne“, odgovori mož božji, „milo-

---

milost in odlika za red svetega Frančiška, da je vedno branil in zagovarjal veliko prednost brezmadežnega spočetja prečiste Device Marije.

¹⁾ Njegovi govori so bili navadno sestavljeni iz preprostih besed. Bil je pri tem le nekako orodje, govorilo svetega Duha, ki mu je narekoval besede in mu jih tako rekoč pokladal na jezik, sam po njem govoril, ko se je služabnik božji v molitvi in premišljevanji prej ž Njim sporazgovoril. Od tod tudi obilen sad njegovih pridig. Vsi svetniki so iskali in našli svojo modrost bolj v molitvi, kot v učenju. Zato prosi govornik pred pridigo svetega Duha za razsvetljenje in pomoč. Molitev spleh krepča telo, tolaži dušo, podpira celega človeka, keder izvršuje vsa svoja, posebno pa velika dela.

²⁾ Pisavec misli tu Davida, ki se je v težkem Saulovem orožju imel boriti z Goljatom. Pastirčku je bilo v tem oklepu vse preokorno, in ker ga je le preveč oviral, ga odloži, obleče svojo preposto opravo, vzeme fračoin kamenčke, s čemer se je znal vkvarjati, in s tem premaga širokoustneža Goljata. Tako tudi naš blaženik. Se svojim preprostim, od svetega Duha navdanim govorenjem je lažje in boljše premagoval pekel in terdovratne, nesposorne grešnike.

sti nikaker nisem zgubil, ravno narobe, podeljena mi je bila zdaj na bolji in bolj popolnoma način. Zakaj prej sem bil ves v oblasti milosti, tako da sem se večkrat, če sem hotel ali ne, res razjokal in se zameknil; zdaj sem pa tako rekoč gospod nad to milostjo, ker jo imam le tedaj, keder hočem.“

Razen razumevanja svetega pisma je imel tudi dar prerokovanja. Spregledaval je človeška serca in razodeval najbolj skrite skrivnosti; odgrinjal je zagrinjalo prihodnosti in oznanjeval, kar ima priti. Neki sobrat, preslepljen od duha hudobije, sklene red zapustiti. Hudobni duh ga je tako naganjal in ga tako zbehal, da je skor vsaki dan mislil, zveršiti ta svoj sklep. Pa sveti Duh razodene to Janezu, ker mu je človek prikrival. Sveti mož se zato približa temu bratu, sklicevaje se na sveto vodilo¹⁾ ga krotko posvari in mu čisto razločno razodene skrivnosti njegovega serca. Ko skušani opazi, da je izdan, ga je sram in sè solzami v očeh obljubi stanovitnost. Podpiran z milostjo božjo je potem tudi do konca svojega življenja zvest ostal v dobrem, katero je začel²⁾.

Mnogo prihodnjih stvari je napovedal; neketere so se že izpolnile. Kaj se bo pa zgodilo s temi, ki se še niso izpolnile, to ve samo tisti, ki je dal svetemu možu svojega duha. Te stvari mislim, je bolje da se ne zapišejo, temuč izpuste, da se ne bi kedo nad njimi spotikal.

---

¹⁾ Pogl. II. vodila svetega Frančiška govori z besedami svetega pisma: „Nobeden, ki prime za drevo in nazaj pogleduje, ni pripraven za nebeško kraljestvo.“

²⁾ Zgodovinar Vading še dostavlja: bil je ta brat že dolgo časa v redu pečal se je z mizarstvom in je vmerl pobožne, zgledne smerti. — K temu pristavlja še en enak izgled. Združilo se je nekaj hudodelnikov, da bi počenjali sramotna djanja. Nekaj jih je že pomerlo, drugi so še živeli. Ker se pa leti niso čisto nič pokorili, jim razodene Janez njih skrite gerdobije in jim oznani, da so prejšnji vdeleževavci hudobij kaznovani v peklju z večno smertjo, ker so pustili ta svet brez vredne pokore. Hudodelci se niso malo začudili ko so iz ust tega moža slišali stvar, ki je bila čisto skrivna in se je zgodila še preden je bil rojen. Le po božjem razodenju, tako se čisto prav skleпали, je mogel to zvedeti; zato pokleknejo pred njega, prosijo za odpuščenje svoje krivice in obljubijo potrebno zadostenje.

Starišem v prevdarek preb novim šolskim letom.

Pri neki postni pridigi je rekel sv. Leonard Portomayriški, da morejo stariši napraviti iz svojega otroka angelja ali pa hudiča. S temi besedami je hotel reči, da so otroci navadno taki, kaker jih izredijo stariši. Perva in poglobitna dolžnost starišev je tedaj, da svoje otroke v stranu božjem izrejajo, in iz njih angelje napravijo, da bodo namreč prišli v nebesa, za kterera so vstvarjeni. Ako imajo stariši otroke doma, jih lahko dobro učijo, nanje pazijo, jih varujejo, svarijo in ako treba kaznujejo; drugači je pa, ako jih imajo mej svetom, v službi, v šoli. Pa tudi, ako otrok pri sebi doma nimajo, so dolžni gledati, kako živijo; in kako so to veliko dolžnost opravljali, o tem bodo morali dati odgovor Bogu samemu. Ako si želite, očetje in matere, ki imate svoje otroke v šolah, ta odgovor olajšati, skerbite, da bote dobro vedeli, komu, kakšni gospodinji, kakemu gospodarju ste jih izročili. Gospodar, gospodinja, prevzame namreč vaše sinove in hčere v svojo skerb, in njegova ali njena dolžnost je zdaj namesti vas zanje skerbeti, za zdravo in pošteno starovanje, za zdravo in snažno hrano, skerbeti, da se bo vaš sin pridno učil in ne pohajal, ne bral nepotrebnih ali celo pohujšljivih knjig, in da se tega prepriča, popraša večkrat mej letom šolskega ravnatelja, kako se vaš sin ali vaša hči uči. Dobra gospodinja mora skerbeti tudi za zdravje vaših otrok in zato jih ob dnevih, ko ni šole, pelje sprehajat sama ali jih pa izroči kakemu starišemu in modremu šolarju, nikoli jih pa ne pusti samih, posebno ne samo dva, po starem izreku *) nigdar ne dveh, redko samega, vedno po tri. Za telesno gibanje skerbijo dandanes šolske oblasti kaker, da se telovadijo, dersajo, kopajo, igrajo in sprehajajo in zato ni treba več toliko skerbeti gospodinji; skerbeti mora pa tem bolje za dušo. Dobra gospodinja skerbi, da njeni šolarji opravljajo vsak dan jutranjo in večerno molitev, in rožni venec, da molijo pred jedjo in po jedi; dobra gospodinja skerbi, da so vsako nedeljo in praznik pri sv. maši in popoldanski službi božji, da ne jedo ob petkih in drugih prepovedanih dnevih mesnih jedi, da ne hodijo v gledišča, kjer le malo kedaj kaj dobrega, posnemanja vrednega vidijo in slišijo. Skerbna gospodinja gleda tudi, da gredo

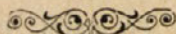
*) Nunquam duo, raro unus, semper tres. Dupanloup, Die Erziehung.

njeni šolarji večkrat k spovedi in sv. obhajilu in jim sama daje v tem lep zgled, in da opravljajo kako pobožnost, postavim šest-nedeljsko v čast sv. Alojzija. Posebno pa pazite sami in tudi gospodinja, da vaši šolarji ne bodo imeli preveč denarja in pa znanja sè ženskami, zakaj ravno denar in ženske so zapeljale že mnogo šolarjev, da so zapravili talente. zapustiti šolo, da so ostali brez stalne službe, in če so še vero zgubili, kaj čuda, ako so se naposled sami končali? Zato dajte svoje sinove modri in pošteni gospodinji, rajši gospodinji kaker gospodarju, posebno še, ako ima otroke, zakaj gospodarjevi otroci so več ali manj šolarjem nadležni, in pogosto tudi nevarni.

Kaker skušnja uči, največ šolarjev pokvari slabo stanovanje, sprideni šolarji, denar in ženske. Srečni bote, ako bote dobili dobro stanovanje, pošteno gospodinja, in lahko bote mirnega serca, zakaj ona bo na vaše otroke bolj pazila kaker vi, zakaj mati ima večkrat premehko serce, in svojemu otroku prizanese, ke ne bi smela, prava gospodinja pa ne. Ona uči, svari in tudi kaznuje; ona skerbi, da so čisti in snažni, da molijo, da se pridno učijo, da se slabih navad odvadijo in lepo obnašajo. Vidite tedaj, stariši, da kakeršni gospodinji ali kakeršnemu gospodarju bote izročili svoje otroke, taki bodo tudi navadno. Zakaj „če slepec slepca vodi, oba padeta v jamo,“ pravi sv. evangelij.

—A—

O zaničevanju posvetnih ničemernosti. *)

I. Gdor hoče vživati Boga, mora zaničevati posvetne ničemernosti.

„Ne more se ob enem služiti dvema gospodarjema“, pravi Kristus, naš Zveličar. Sladka je božia tolažba, ali ne vsem, temuč le tistim, kateri zaničujejo posvetne ničemernosti. Saj ni mogoče vživati Boga in ob enem neredno ljubiti posvetne stvari. Sicer bi vsi želeli vživati sladko občevanje z Gospodom, ali malo jih je, kateri hočejo zapustiti svoje osebne vgodnosti in resnično zaničevati pozemeljske dobrote. Žele sicer

*) Knjižica slovečega španskega frančiškana P. Didaka Stela. Po latinski prestavi P. Petra Burgunda, jezuita.

dušno tolažbo, ali tako, da bi mogli ob enem služiti tudi svojim strastem. Tj pa, kateri hočeš slediti Kristusa, moraš prej samega sebe zatajiti; da boš vžival Kristusa, se moraš svetu odpovedati. Jezus Kristus in hudič sta si nasprotna, in ker nimata nič občnega, ne moreta bivati skupaj.

Ako želiš, da pride Bog k tvoji duši, otresi se prej ljubezni do sveta. Dokler se ti ne bodo pristudile dobrote in naslade tega sveta, ne boš mogel nikaker vživati Boga. Edino potem ko boš posvetne reči sovražil ko grenke, bo tvoja duša pripravna prejeti tolažbe Kristusove.

Kaker ni mogoče z enim očesom gledati kvišku z drugim pa na tla, tako tudi ni mogoče vživati duhovne tolažbe in pa ob enem imeti serce navezано na svet. Ako hočeš torej vživati Boga, se moraš odpovedati grešnim pošvetnim tolažbam, ketere nasprotujejo božjim.

Ne išči po vertih in pašah posvetnih naslad Boga, keterega je našel Mojzes v ternju pokore in ojstrosti življenja. Ker posvetnjaki iščejo Boga v radostih, ga ne zaslužijo najti. Odpovej se vsaki posvetni tolažbi, in tolažil te bode Bog. Izderi iz tvoje duše ljubezen do sveta, ter daj prostor, da se v nji vsadi in vkorenini ljubezen božja.

Akoravno so se Filistejci toliko trudili, da bi se na enem in tistem altarju častil pravi Bog hebrejcev in Dagon, ni tega Bog dopustil; tako tudi nikaker ne terpi Bog, da bi se v tvojem sercu častil On in pa malik, namreč greh. Bog ne terpi da bi iskal svetost in on ob enem časti; torej ako hočeš ljubiti Boga moraš merziti slavo tega sveta.

Bog se ni nigdar Mojzesu prikazal v Egiptu, in tudi ti ne upaj, da boš Boga vžival v temi tega sveta. Najpred se odpovej faraonovi palači, to je zaničuj posvetne časti in ničemernosti, v katerih živiš, ker tako boš v samoti kaker Mojzes našel pomoč božjo in duhovno tolažbo. Ali dokler bo v tebi egiptovska moka, ne boš vžival božje mane. Ali do zdaj imaš še želodec poln slabih sokov, in zato tudi ne moreš še sprejeti tiste nebeške jedi.

Zaničuj serčno vse, kar te na svetu mika, in tako se boš vzdignil k nebesom, od katerih ti bo prišla prava tolažba. Mnog jih je, kateri hočejo eno in drugo, namreč svet in Boga, Bog ne odkrije svoje skrivnosti pred pričami, niti občuje z nemirnim v posvetnih dobičkih zakopanim človekom. Saj tudi svet ne ljubi družega, ko tistega, kateri je odpadel od Kristusa; niti Kri-

stus ljubi tiste, kateri se niso svetu odpovedali. Ni ti mogoče ljubiti Boga, ako samega sebe ne zaničuješ, in svet zavoljo Boga. Ako se boš odpovedal svetni ljubezni, boš dokazal, da ljubiš Boga; in koliker bolj boš Boga ljubil, toliko bolj boš zaničeval posvetne reči.

Bog noče razdelenega serca, niti ljubi na več delov razvezano temuč celo serce: torej da ne zgubiš tako izverstno dobro (namreč ljubezen božjo), zaničuj posvetnosti, in zadobil boš popolno dušno tolažbo.

II. O miru serca.

„Mir vam zapustim, moj mir vam dam“, pravi Gospod. Dokler boš služil svetu, boš živel zmirom v boju; ljubezen mesenih reči ovira duhovno dobro. Ljubitelji sveta žive v vedni britkosti. Svet se zmirom gori in doli verti ter z vertenjem pobija svoje ljubitelje. Posvetnjaki ne bodo nigdar zadobili miru serca. Ljubi Boga in imel boš življenje. Zatajaj samega sebe, in zadobil boš pravi mir. Kedo zadobi pravi mir? Kedor je ponižen in od serca krotak. Očisti svoje serce vsake hudobije in zadobil boš mir. Nauči se v vsem premagati samega sebe in vžival boš notranji mir. Zlomi razuzdane pohlepnosti ter odstrani od sebe ničemerne posvetne želje; izpodi od sebe mesene nasladnosti, da boš mogel živeti v miru. Na ta način te ne bo moglo nič znemiriti, niti ti kaj sitnosti delati. Naposled boš vžival dušno sladkost, da celo pozemeljski raj.

Nič se ne zgodi pravičnemu, kar bi ga znemirilo. Vojsko ti delajo tvoje strasti; in glej, tožiš se na unanje sovražnike, in ne na notranje! Gdor sebe vlada, ta je velik gospod. Naša volja ima imenitno oblast, da večje nimajo kralji in cesarji tega sveta, ker oni ne morejo spremeniti sovražnikov v prijatelje, naša volja pa to more, ker je prosta gospa svojih pohotnosti.

Zakaj te toliko žalijo ketere si bodi krivice in nadloge, ako ne zato ker jih sovražiš? Ti se ž njimi vojskuješ, kaker da bi bile tvoje sovražnice; kaj je čudno, ako te nadlegujejo? Ako bi jih ljubil, ti ne bi bile nadležne, temveč ljubeznjive. Sv. Andrej se je hvalil v križu, in sveti oćak Francišek je boleznimi imenoval svoje sestre. In zakaj so se svetniki veseleli v nadlogah, tebi toliko zopernih? Ker je njim bilo prijetno, kar tebi ne dopade. Ljubi, kar so svetniki ljubili, in zadobil boš tolažbo v britkosti.

Ako te žali preganjanje, ne jezi se na preganjavca, temveč na se, ker, akoravno bi lahko ljubil preganjanje, se ga vender toliko ogibaš.

Posnemaj, te prosim, Jezusa Kristusa, in bodi prijatelj križa in terpljenja. Vdaj se njemu vsega. Ljubi, kar je on ljubil, ker tako boš zadobil veliko sladkost v rečeh, ketere so toliko zoperne tvojemu okusu. Pojdi v svoje serce, ter popolnoma preženi navezanja in posvetne želje, in tako ne boš nigdar imel povoda čez druge se tožiti. Ako se ti pa kaj zdi pretežko, vzdigni se sam proti sebi ter se maščuj nad svojimi notranjimi sovražniki, kateri te toliko tarejo, in ne toži se na unauje, kateri te proti tvoji volji nič ne morejo poškodovati.

Oh, kako bi živel mirno, ke bi se zatajeval! Resnično je, da je vsakedo škodovan od samega sebe in ne od družih. Ti sam si si neprijatelj. Nič ne škodi človeku oropanje prostosti časti, bogastva, ako je okinčan s pravimi čednostmi. Ne, preganjanje mu pridobi celo veliko zasluženje v nebesih. Ako je torej slava kristijanova v križu Kristusovem, objami ga, in nihče ti ne bo mogel kaj žalega storiti; na ta način boš zadobil celo pravi dušni pokoj ter boš živel miren in vesel.

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo: č. p. A t a n a z i j K r a j n i k, mašnik 1. reda sv. Frančiška, † v Nazaretu na Štaj. 25. mal. serp.; br. P e t e r A r h a r, lajik 1. reda, † v Kandiji pri Novem mestu, 28. m. serp.; dalje pokojni udje 3. reda sv. Frančiška skupščine m a r i b o r s k e: Jera Horvat iz Vurberga. Jozefa Lerh iz Kamce, Terezija Belak iz Laporja, Jozefa Čolnik in Kamce, Uršula Goznik iz Vurberga, Anton Šmirmaul iz Slivnice, Franc Kapun od Sv. Jurija v Slov. goricah, Julijana Hitzel iz Maribora, Apolonija Poterč iz Maribora, Marija Turk iz Hajdine, Janez Jurčič iz Slov. Bistrice, Barbara Maubendorfer iz Selnice; iz K o š a n e vzgledna tretjerednica Marija (Katarina) Spetič † 5. avg. 1895 in Anton Belovec † meseca marcija.

Nadalje se priporočajo v molitev za ozdravljenje in sploh pomoč božjo v boleznih in nadlogah: M. J. v Vitanju, N. N. v B. B., A. Z. tretjerednica svetotrojiske skupščine, neka ženska na Ogerskem, A. B. tretjerednik v Šempasu, neka tretjerednica od Sv. Benedikta, H. D. tretjerednica v Radečah, S. F. tretjerednica libušenjske skupščine, A. D. tretjerednica, Fr. R. v B., M. Ant. P. iz C.; K. M. priporoča za ozdravljenje svojega mo-

ža, M. (A.) P. svojo hčer in sina; neka mati svojega sina, dijaka, da bi bil stanovitni v svojem poklicu, J. M. B. iz C. svojo vmerlo mater in sebe za razsvitljenje sv. Duha pri volitvi stanu; tretjerednica A. K. sebe, da bi v dobrem stanovitna ostala, svojo zapeljano sestro pa, da bi na pravo pot prišla; tretjerednici M. S. in E. K. v Mariboru, da bi na priprošnjo Marije Matere Milosti in sv. Antona Padovanskega našli pošteno službo; neka sestra, da bi ji dal Bog milost spoznanja pravega poklica; tretjeredniki in več drugih pobožnih mož iz Radeč za milost sv. duhovnih vaj ali sv. misijona.

Zahvala za vslišano molitev.

Iz lavantinske škofije.

V 1. zvezku letošnjega „Cvetja“ se je v očitni zahvali omenilo sveto božje Dete „Jezušek iz Prage“ (Das Prager-Jesu-lein). „Sanct Benedicts-Stimmen“ (Emaus, Prag) prinašajo list za listom poročila o čudežni pomoči, katero prejemajo ljudje v različnih stiskah življenja od tega premilega „Jezuška iz Prage“.

Prosim Vas nujno, objavite še Vi to-le zaobljubljeno javno zahvalo. Neki c. kr. činovnik, mož v najboljših letih življenja, oče čveterih nedoraslih otročičev,¹⁾ zbolil na pljučah sila nevarno, tako da so vsi zdravniki skimavali. Bližnji rojak (sorodnik) bolnika zaobljubi oznanjeno sv. mašo na čast in zahvalo premil. „Jezušku iz Prage“ in objavo dogodka v „Cvetju“, če se bode bolniku na bolje obrnilo. To se je zgodilo nepričakovano naglo. Torej tisočerna zahvala!

Naj dostavim še eno. Kar imamo podobo prečudežnega „Jezuška iz Prage“ v cerkvi na altarju izpostavljeno k očitnemu počestvenju, se teden za tednom oglašujejo ljudje in plačujejo zahvalne sv. maše nebeskemu dobrotniku za prejeto pomoč v raznovrstnih nadlogah svojih. In mej tem, ko je nesrečna toča okoli in okoli napravila že sila veliko škode, ostala je doslej naša župnija ovarovana take nesreče in če tudi se je že parkrat napovedovala grozna huđa ura ter tudi toča vmes začela naletavati, vendar znatne škode nam niso mogle in niso napravile „soyražne zračne oblasti“, kaker se v cerkvenem obredniku imenujejo.

Saj je „Jezus Kristus včeraj in danes, on tudi na vekomaj“²⁾ vedno še ravno tisti, kakeršen je bil, ko je po sveti deželi „o-

¹⁾ Ime je uredništvu znano in se jako veselimo srečnega ozdravljenja.

²⁾ Hebr. 13: 8.

koli hodil in dobrote delil“, in milo klical k sebi revni človeški rod: „Pridite k meni vsi, ki terpite in ste obloženi! in jaz vas bodem okrepil.“¹⁾ --

Nadalje se zahvaljujejo Bogu in njegovim svetnikom, zlasti Mariji Devici, sv. Frančišku in sv. Antonu Padovan-skemu: S. M. K. tretjerednica iz Komende pri Kamniku za najdenje zgubljenega denarja; F. V. iz Ternovega, za velikokrat vslišane prošnje, zlasti da se je nazaj dobil neki ženi vkra-den denar in se našla neka izgubljena reč; neke tretjered-nice iz sredenjske duhovnije za ozdravljenje neke osebe, ko je bilo malo upanja; A. P. iz Veržeja za odvernjenje nevarnosti pri živini; tretjerednica iz gornje Ponkve za ozdravljenje bole-zni in najdenje nekaj zgubljenega denarja; L. D. tretjerednica iz Celja za večkratno vslišanje; M. K. za rešenje iz hude za-drege v časnih rečeh; J. U. za odvernjenje večletne bolečine na levi nogi; neka oseba iz Vipave za vslišano molitev; M. A. za vslišanje v neki dušni in neki telesni zadevi; M. (A.) P. v Gorici za ozdravljenje svojega dvakrat na glavi močno ranjenega sinu dijaka; M. G. v Mariboru za odvernjenje velike nesreče; R. R. od Sv. Benedikta za spravo z osebo, ki delj časa ni htela odpustiti; neka oseba za ozdravljenje otekline na obličju; P. P. za srečno končanje dveh sitnih pravn; M. G., tretjerednica li-bušenske skupščine, da ji je ozdravela deklica na očeh bolna; A. Z. in A. W. za ozdravljenje; A. Pr. v Kočevju za zboljšano zdravje; M. B. z Notranjskega za pomoč v dušnih težavah²⁾; T. D. za ozdravljenje bolnega živinčeta; J. V., tretjerednica za pomoč v hudi stiski; M. V. tretjerednica za pomoč, katero je zadobila neka žena o porodu, M. V. v Ptujii na najdenje izgub-ljenih stvari; H. L. za varstvo sv. Jožefa v neki zadevi; neka tretjerednica za izprošene milosti; A. D. v M. za pomoč v veliki zadregi; družina S. v cirkniški fari za pomoč v veliki sili; N. J. za ozdravljenje; M. Š. za ozdravljenje bolnega deteta; T. D. za ozdravljenje bolnega goveda; neka oseba za najdenje zgub-ljenega denarja; A. K. v Dragatuši za več milosti; K. K. za pomoč v bolečinah; neka druga oseba za pomoč.

¹⁾ Mat. 11. 28.

²⁾ Miloščino za kolegij sv. Antona in za kat. mis. odpošljemo o prvi priliki. Bog poverni!

stari slovenščini skupaj jemljo z moškimi, tudi mi prav storimo, da pri tem ostanemo ter le v 2 razreda delimo drugo sklanjatev.

V prvi teh dveh razredov pa ne denimo moškega, temuč srednji spol, najprej že zato, da nekoliko opravičimo ime „srednji spol“, ker bodo tako res stale besede tega „spola“ v sredi mej ženskimi in moškimi, nadalje, ker so pri njih debela na -o v ed. im. in tož. res ko taka ohranjena, kar ni tako pri moških, in naposled, ker tu ni toliko različnosti, zlasti ne prehodov v 3. (debela na -i) in 4. sklanjatev (debela na -u), kakor pri moških. Vender pa bomo v prvi razred 2. sklanjatve po pravici vzeli tudi ime-na srednjega spola na soglasnik, ker so razen ed. im. in tož. popolnoma prestopila v to sklanjatev, prav kakor tudi moška imena na soglasnik: ka'min, je'len itd. dandanašnji spadajo v 2. razred 2. sklanjatve, ne več v peto. Valjavec razločuje sicer debela na samoglasnik od onih na -o v ed. daj. in mest.; poslednjim daje v obeh padežih končnico -u, prvim v obeh -i. Ali to razločevanje bi bilo v naši slovenščini le vmetalno; že naši prvi pisavci so rabili v daj. v obeh primerih navadno -u, včasih tudi -i, v mestniku ravno tako v obeh primerih navadniše -i, vender pogostoma tudi -u. Glavni vzorec 1. razreda 2. sklanjatve (j'é'z'erò) naj bi imel torej v daj. končnico -u, v mestniku pa na prvem mestu končnico -i, na drugem končnico -u. V edinstvenem rodu je po staro končnica -om, za mehkiimi soglasniki -em, pri nas tudi za debela na soglasnik; v množtv. daj. pa vže od začetka našega slovstva in po vsem našem jezičnem obsegu -am po analogiji množstvenega imenovalnika. Ali bi bilo v dvojstvenem daj. in orod. bolje po staro -oma, oziroma -ema, ali po novo -ama prepuščam nadaljnim preiskavam.¹⁾

Opazke k prvemu razredu 2. sklanjatve bi bile blizu te:

„Za topljenimi soglasniki se spreminja o v e: i'stje, i'stjem; dé'telj'išče, de'telj'išem. Pervotno je imel -om, za topljenimi -em, tudi mn. daj. Ali v 16. stol. se je bil v tem primeru že skoraj sploh nadomestil -o ali -e z -a po primeru množstvenega imenovalnika: j'é'z'eram, dé'telj'iščam. Proti koncu 17. stoletja se je ta sprememba razširila tudi na edinstv. orodnik in celo na 2. razred 2. sklanjatve.²⁾

V mn. rod. se stavi mej končne soglasnike nedoločni glasnik, ki se spremeni v 'a, ako dobi dolg naglas: pi'sma: pi'sam; tla: ta'l. Pred j se nadomešča v novejši knjižni slovenščini à z i: stò'lé'tja: stò'lé'tij. Po staro se namestu pred poslednjim soglasnikom à pristavlja na koncu i: kralj'é'stva: kralj'é'stvi³⁾; lé'dja, lé'dji.⁴⁾

V to sklanjatev so prestopila pri nas tudi vsa srednjega spola debela na soglasnik, keterega zglobljajo v ed. imen. in tož.:

¹⁾ Trubar ima še i m e o m a (Oblak, Arch f. sl. Phil.), Dalm. Predg. č. Dan: „mej dvéma morjama“, kjer je brati zavoljo o morebiti: m o r j a' m a.

²⁾ V dvojsv. končnico -a m a (za -o m a ali -e m a) je prišel a iz dv. im. že v 16. stol.

³⁾ Dalm. Jos. 11 a: „vseh letih krajeftvi“.

⁴⁾ Tako vedno v Japljevi bibliji.

imé', imé'na; žrèbé', žrèbé'ta; telô', telé'sa; ulj'é', ulj'é'sa; okô', očé'sa. Tako se povdarjajo te in druge take besede v vseh padežih in številih. Zategnjen je naglas razen im. v primeru: uhô', usé'sa Tako se povdarja tudi v mn. nebé'sa, nebé's itd.

Neketera debela na *-es-* se sklanjajo tudi ko prava debela na *-o*, zlasti v množtvu v nekoliko različnem pomenu kaker bi ga imelo v mn. deblo na *-es-*, naglas je na korenu potegnuti: kô'la, éré'va; k edinstvu okô', očé'sa spada nekedanja dvojina očí', ki se pa zdaj sklanja po množtvu 3. sklanjatve.¹⁾

Debla na *-o*, ki imajo v ed. imen. na poslednjem zlogu kratek povdarek, hranijo ta povdarek v vseh edinstvenih padežih: gûmnò, gûmna; jajce, jajca; stàblò, stàbla; sùknò, sùkna; v mn. ima jajce: ja'jca, ja'jac itd., stàblò: stàbla (ali sta'bla? sta'bla?), stàba'l (ali stàba'l?); prim. tla, ta'l, tla'm, tla, tlih ali tlè'h, tli'(?). Kaker ja'jca, tako bi se reklo tudi gu'mna in, da ima množstvo, su'kna. Enako se naglašà u'sta, u'st; vra'ta, vra't; pàr'sa, pàr's; jé'tra in plu'ča ima v roditelju: jé'tar, plu'é, v ostalih padežih ', kaker v imenovalniku.

Ako je kratki povdarek s poslednjega zloga prestopil na predposlednji ko ', ostaja ' v vseh edinstvenih (in dvojstv.) padežih, e in o sta široka: pi'snò, vi'no, pla'tnò, žré'lò, ple'če, ré'brò, se'lò, že'lò, o'knò, po'lj'tnò. V množtvu je bil naglas že prvotno na debelu; zato stoji v množstvenih padežih namestu e': é', namestu o': ô': plé'ča, ré'bra, ô'kna, pólj'tna; kjer se ne more spremeniti glas, se pa naglas ' v': pi'sma, vi'na in ako bi se rabilo: pla'tna, žré'la.

Po poslednjih primerih se ravna povdarek tudi, ako je naglas ' že od nekada bil na tem zlogu, si'tò, ži'tò, ja'bà'lkò, zna'mén'je; v množtvu se ' spreminja v': si'ta, ži'ta, ja'bà'lka, zna'mén'ja.

Debla na soglasnik, ki imajo v ed. imen. in tož. na končnem samoglasniku povdarek ', spreminjajo ta povdarek v ostalih padežih razen mestnika v edinstvu v ', v ed. mest, dvojstvu in množtvu pa v': dèkle, dèklé'ta, dèklé'tù, dèkle, dèklé'tù, dèklé'tom; dèklé'ti, —, dèklé'tama, dèklé'ti, —, dèklé'tama; dèklé'ta, dèklé't, dèklé'tam, dèklé'ta, dèklé'tih, dèklé'ti. Ako v ed. im. in tož. povdarek ko ' prestopi na sprednji zlog, ostane vendar v ostalih padežih na svojem prvotnem mestu: dè'te, dè'té'ta; t'e'le, telé'ta; ple'me, ple'mé'na; vre'me, v're'mé'na.

Ako je ' prvotno na korenem zlogu, ostane na njem v vseh ed. padežih nespremenjen, v dvojstvu in množtvu se spreminja v': sè'me, sè'mena, mn. sè'mena. Tako: slé'me, t'é'me, vi'me, ja'gn'je, pí'sče, dru'žin'če, živi'n'če.

(Dalje prih.)

¹⁾ Daj. in orod. očí'ma je bil v 16. stol. še v splošni rabi.